

11de Ethiek-Symposium Commissie Ethiek Zorgnet Icuuro
Hasselt, 19 oktober 2018

Het voorwaardelijk gedeeld beroepsgeheim

Axel Liégeois
KU Leuven – Broeders van Liefde

Recht en ethiek

Recht

Potentieel conflict
Principes en regels
Afdwingbaar

Ethiek

Verbinding
Waarden, dialoog en grondhoudingen
Vrijwillig

Ethiek tegenover recht

Opbouwende functie
Kritische functie
Aanvullende functie

Eigenheid ethiek

Doen
Waarden

Zijn
Grondhoudingen

Context
Dialog

Dialogo

Relationele mensvisie

Mensen zijn niet alleen autonome individuen
maar ook verbonden in relatie

Clïent

Eigen verantwoordelijkheid

Trialoog

Gedeelde verantwoordelijkheid

Naastbetrokkenen

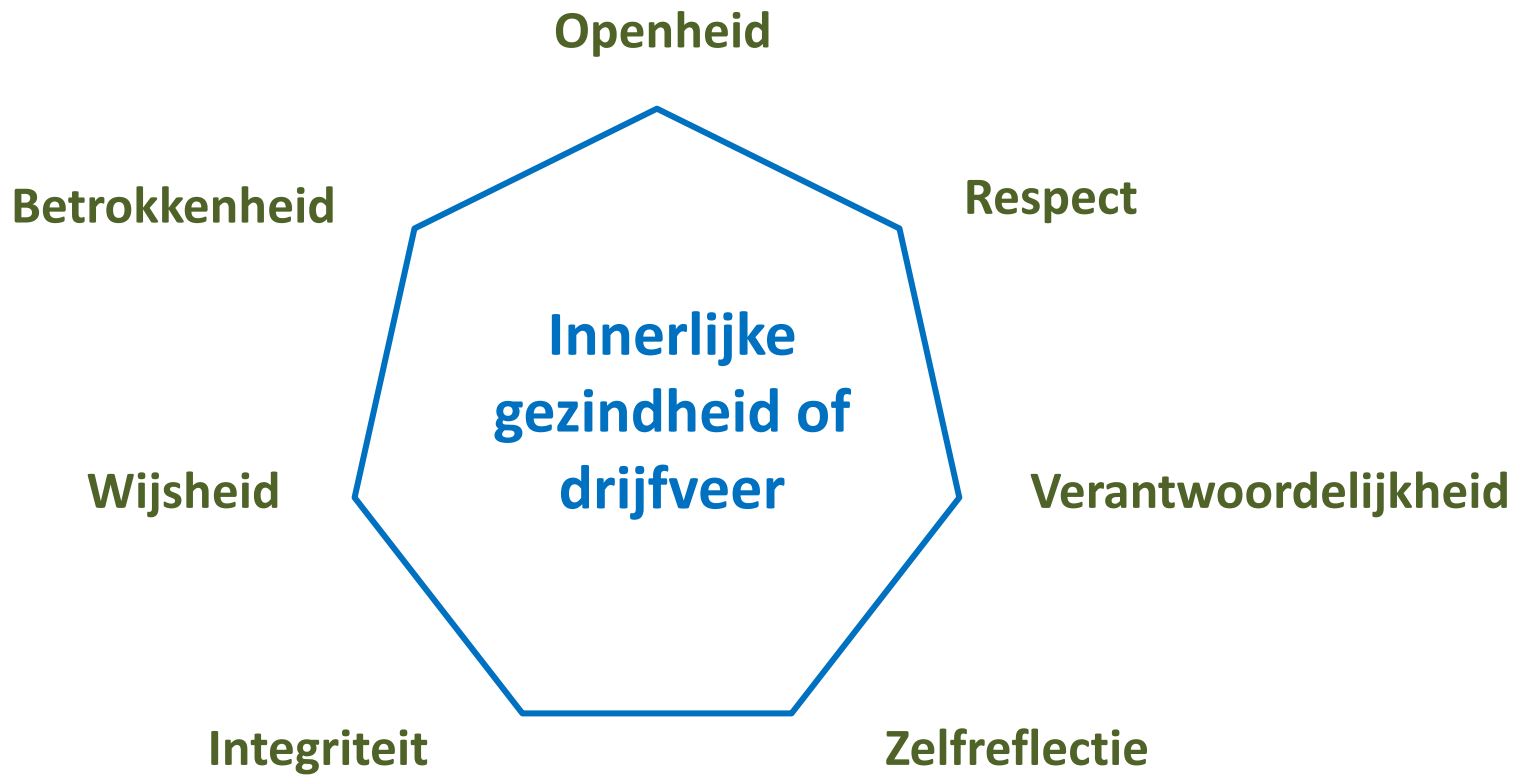
Sociale verantwoordelijkheid

Zorgverleners

Professionele verantwoordelijkheid

Grondhoudingen

Waarden

Vertrouwen
Autonomie
Privacy

Informatie geheim houden

Informatie uitwisselen

Zorgverlening
Beschermwaardigheid
Rechtvaardigheid
Solidariteit

Probleemstelling

Team of netwerk

Team: zorgverleners uit één zorgeenheid

Netwerk: individuele zorgverlener of zorgverleners uit verschillende teams, zorgeenheden of voorzieningen

Uitbreiden van team naar netwerk?

Risico!

Netwerk is onvoldoende afgebakend en herkenbaar

Schending van vertrouwen, autonomie en privacy

Voorwaardelijk gedeeld beroepsgeheim

Zelfde voorwaarden voor gedeeld beroepsgeheim in netwerk als in team

Grotere zorgvuldigheid nodig in netwerk dan in team

Coördinator verantwoordelijk voor opvolgen voorwaarden

Argumenten

Verwarring bij onderscheid tussen gezamenlijk beroepsgeheim in team en gedeeld beroepsgeheim in netwerk indien verschillende voorwaarden

Positieve ontwikkeling: van niet-systematische samenwerking over samenwerking in team naar samenwerking in netwerk

1. Duidelijke afbakening

Netwerk functioneel en partners verschillend per cliënt

Transparantie: afgebakend en herkenbaar naar binnen en buiten

Consequentie

Functies of namen schriftelijk vastleggen in individueel zorgplan

In elektronisch patiëntendossier met toegang voor betrokkenen

Voortdurende aanpassing

2. Gezamenlijke zorgopdracht

Gezamenlijke verantwoordelijkheid van zorgverleners

Zorgverleners in noodzakelijke vertrouwensrelatie

Consequentie

Geen gedeeld beroepsgeheim met *andere* zorgverleners of beroepsbeoefenaren

Bijvoorbeeld advocaat, politieagent, supervisor, ...

3. Geheimhoudingsplicht

Juridisch beroepsgeheim of discretieplicht

Ook deontologische of ethische plicht tot geheimhouding

Consequentie

**Eventueel schriftelijk vastleggen in individueel zorgplan cliënt,
overeenkomst zorgverlener,
of zorgvisie team of netwerk**

4. Dialoog met toestemming

Dialoog met informatie en motivering Voorafgaande toestemming

Indien cliënt weigert?

Uitzondering voor bepaalde informatie

Uitzondering voor bepaalde personen

Telkens actuele toestemming ?

Grenzen van geïnformeerde toestemming

Noodzaak van samenwerking voor zorgverlening, beschermwaardigheid, ...

Impliciete toestemming, na voldoende informatie

Verwijzing naar andere zorgvorm ?

Plaatsvervangende toestemming indien beslissingsonbekwaam

Uitzondering: dialoog onmogelijk, schade en proportionaliteit

5. Relevantiefilter

Enkel relevante informatie
Bevordert verantwoordelijkheid tegenover cliënt

“Nice to know, need to know”

Enkel noodzakelijke informatie?

Goede zorg vereist meer dan noodzakelijke informatie

‘Relevante’ en ‘plezante’ informatie

Ruimer dan noodzakelijk

Bevorderlijk voor verantwoordelijkheid voor goede zorg

Andere partners

Stagiairs en vrijwilligers

Tijdelijk en geleidelijk lid van team of netwerk

Noodzakelijke vertrouwensfiguur door 'staat' of positie

Beroepsgeheim of geheimhoudingsplicht schriftelijk vastleggen in contract

Educatieve taak van zorgverleners

Naastbetrokkenen in netwerk?

Niet-professionele betrokkenen met opdracht zonder beroepsgeheim

Uitzondering op voorwaarden

Doorbreken beroepsgeheim onder drie voorwaarden

1. Onmogelijkheid dialoog en toestemming

Beslissingsonbekwaamheid of onbereidheid

Waarde autonomie

2. Ernstige en dreigende schade

aan fysieke of psychische integriteit of gezondheid van zorgvrager of ander

Waarde beschermwaardigheid

3. Proportionaliteit

Redelijke verhouding tussen schade vermijden en vertrouwen schenden

Niet meer en niet ruimer informeren dan *noodzakelijk*

Literatuur

A. Liégeois et al. Het voorwaardelijk gedeeld beroepsgeheim bij het uitwisselen van informatie in een team of netwerk. Revisie van een ethisch advies, *Tijdschrift voor Psychiatrie* 53 (2011) 11, 841-849.

**A. Liégeois, *Waarden in dialoog. Ethiek in de zorg*,
Leuven: LannooCampus, 2014.**

Webpagina: <https://theo.kuleuven.be/waarden-in-dialoog>

